

Ett varningens ord vid upphandlingar

http://www.svensktnaringsliv.se/kommentaren/ett-varningens-ord-vid-upphandlingar_125301.html?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_content=2011-01-26&utm_campaign=nfsn

Sedan den 15 juli 2010 gäller att om en myndighet, eller ett företag ägt av en myndighet, gör inköp utan offentlig upphandling så kan avtalet bli ogiltigförklarat. I ett sådant fall drabbas också leverantören, eftersom affären vare sig kan eller får fullföljas. Vi vill på nytt varna för den risken.

Huvudregeln för inköp från myndigheter och deras företag är ju att över vissa tröskelvärden, cirka 287 000 kronor i normalfallet, så måste inköpet föregås av en offentlig upphandling med vederbörlig annonsering. Undantag gäller i princip bara vid rena nödsituationer som myndigheten inte kunnat förutse.

Regeln om ogiltighet har införts för att kunna stävja det som tidigare varit allför vanligt: att myndigheter eller deras företag med flit gjort inköp utan att följa reglerna om annonsering, av bekvämlighet eller för att man velat gynna en viss leverantör. Detta brukar kallas för otillåten direktupphandling.

Beteendet är orättvist mot de företag som inte får chans att lämna anbud, och skadar hela marknadens funktionssätt. Dessutom leder det ofta till att vi alla som skattebetalare onödigt drabbas av högre kostnader i den offentliga sektorn.

Om någon upptäcker den otillåtna direktupphandlingen så kan ett företag som inte fick chans att lämna anbud gå till domstol för att få avtalet ogiltigförklarat. Avtalet får i ett sådant fall bara bestå om det finns tvingande hänsyn av allmänt intresse, det vill säga att det skulle vara av mycket stor skada för hela samhället om man tvingades frångå avtalet. Myndigheten kan också bli dömd att betala en så kallad upphandlingsskadeavgift på maximalt 10 miljoner kronor.

Den nya bestämmelsen om ogiltighet bör alltså leda till ökad försiktighet vid affärer med offentlig sektor och dess bolag. Om till exempel en kommun vill skriva avtal utan att det har föregåtts av en offentlig upphandling med annonsering så bör man fråga sig om det verkligen finns giltiga skäl till det. Vid tveksamhet bör man fråga inköparen och dokumentera svaret.

Ett företag som skrivit leveransavtal med en myndighet eller offentligt ägt bolag och sedan drabbas av en ogiltighetsförklaring kommer att ha mycket svårt att få eventuella förluster täckta vid en skadeståndsprocess mot myndigheten, om man inte kan bevisa att man var i god tro.